

РЕШЕНИЕ

№ 5932

гр. София, 29.10.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 15 състав, в публично заседание на 20.10.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Якимова

при участието на секретаря Цветелина Заркова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **322** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

С постъпила в АССГ на 8.01.2020г., но регистрирана в Затвора С. на 7.01.2020г. искова молба, конкретизирана с молби от 21.02.2020г. и от 28.05.2020г. Храбър Л. В., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в Затвора С., е предявил срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ обективно кумулативно съединени искове: за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 50 000 лв. за периода 20.03.2019г. – 7.01.2020г. от поставянето му в нечовешки условия в Затвора С., 11 група, килия № 14 – пренаселеност на помещението, течаш таван, липса на отопление, на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца, която затваря достъпа/, недостатъчно изкуствено осветление, режим на електроподаването, липса на топла вода, килията е без подово покритие, недостатъчна дезинсекция и дератизация, неосигуряване на облекло; отказано свиждане със съпругата на ищеца А. Д. през м. март 2019г.

За присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 30 000 лв. за периода 01.01.2019г. – 07.01.2020г. поради липса на адекватни медицински грижи във връзка със заболяванията на В. - сърдечни кризи, страх, чувство на несигурност, отказ на лечение от стоматолог, незаконосъобразно бездействие на служители при ответника да осигурят отопление по време на занятия в компютърната зала, в резултат на което ищецът заболял от астма и пневмония.

претендира се законната лихва върху всяка от двете главници от датата на исковата

молба до окончателното изплащане на всяка от тях.

В постъпил по делото на 11.03.2020г. отговор на исковата молба от представител по пълномощие на ГДИН не се отрича допустимостта на исковете, но се оспорва тяхната основателност.

В съдебно заседание ищецът поддържа предявените искове и претендира присъждане на обезщетения за неимуществени вреди. В хода на устните състезания заявява, че 1 ден изтърпяване на наказанието в нечовешките условия в Затвора С. трябва да се приравни на 4 дни лишаване от свобода.

Ответникът отрича основателността на исковете и моли те да бъдат отхвърлени.

Заключението на прокурора е за тяхната неоснователност и недоказаност.

От фактическа страна се установява:

Ищецът е постъпил в Затвора С. на 22.11.2018г. Разпределен е на територията на 11-та група на 29.11.2018г. и към датата на исковата молба пребивава в спално помещение/килия № 14. Според справка с дата 19.02.2020г., съставена от исдвр Ч. /л.112-113/, територията на 11-та група се състои от 15 спални помещения с обща площ от 440 кв.м., включваща собствени санитарни възли от по 2 кв.м. В края на коридора има баня за общо ползване с три душа и баня с един душ, както и 1 общ санитарен възел. Всяка килия е с различен капацитет и квадратура, но всички те са съобразени с изискването за минимум 4 кв. метра площ за 1 лишен от свобода. Спално помещение № 14, където е настанен В., е с площ 23,85 кв.м., предназначено е за 6 души, но към 19.02.2020г. в него са настанени 5 лица.

Спалните помещения са оборудвани с легла, маса, столове, шкафове и мивка. Притокът на естествена светлина и проветряване не е ограничен, тъй като във всяка от килиите има по 2 прозореца. Отоплението е с Т. и парова централа, помещенията са електроснабдени. През зимния сезон се поддържа температура от поне 18 градуса. В санитарните възли е осигурена постоянно течаща топла и студена вода. Спалните помещения са в приемлив вид и отговарят на санитарно-хигиенните условия като се има предвид, че сградата на затвора е над 100-годишна. Извършва се /към датата на справката/ цялостен ремонт на групата, основно са ремонтирани 70 % от килиите. Администрацията на Затвора С. осигурява съответните препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията. Всеки месец в групите се предоставят сапуни, прах, белина и други препарати. Има възможност за закупуване на допълнителни почистващи изделия от магазина на затвора. Спалните помещения се почистват и хигиенизират от самите настанени в тях лица, а общите части – от лишени от свобода, назначени за тази цел. Справка със сходно съдържание, но със забележка, че основно са ремонтирани около 85% от спалните помещения, исдвр Ч. е съставил и към 9.07.2020г. /л.388-389/.

Съгласно сключен между ГДИН и [фирма] договор редовно се извършват дезинфекции и дератизации на всички групи, канцеларии, складови, сервизни помещения СБАЛЛС и кухненския блок. Исдвр Ч. отбелязва, че не всички лишени от свобода допускат в помещенията служителите, извършващи третирането.

Приложени са протоколи за ДДД обработка от 5.11.2019г., 9.09.2019г., от 2.09.2019г., 23 и 26.08.2019г., от 19.08.2019г., от 30.07.2019г., от 29.05.2019г., от 28.03.2019г., от 30.01.2019г.

В Медицинска справка от 24.02.2020г. на директора на медицинския център при Затвора С. се сочи, че В. получава седмично редовно медикаментите Хлофазолин, Л., Ф., Алергозан при нужда и симптоматика. В медицинския журнал на центъра е

отразено, че е имал контактен дерматит, за което е получавал Алергозан и Ролетра. Не му е поставян Урбазон в медицинския център. Споделял е за намалено зрение, но за постоянен конюнктивит не е имал многократни посещения в лекарския кабинет. Не са регистрирани болки в гениталиите. В. страда от артериална хипертония II-ра степен. Има хроничен бронхит.

На 16.12.2019г. ищецът е сигнализирил исдвр Г., която в докладна записка с дата 31.12.2019г. сочи, че при настъпване на есенно-зимния сезон лишеният от свобода К. е депозирал молба, според която наличният в компютърния клуб калорифер е изгорял. Констатирано е, че вещта е остаряла и амортизирана, не подлежи на ремонт, а на бракуване. Предложено е от Г. да бъде купен нов отоплителен уред за ползване в компютърния клуб.

Според резултати от лабораторно изследване от 19.06.2018г. в МЛ Ц. ищецът е положителен резултат за сифилис. В медицинска справка от 15.06.2018г. е отразена диагноза диабет II тип, артериална хипертония I – II степен и Сифилис. В епикриза от престой на В. в СБАЛЛС, вътрешно отделение в периода 18.07.2018г. – 9.08.2018г. се съдържат диагноза артериална хипертония II – III степен, захарен диабет II тип и Алергичен конюнктивит, а в епикриза за периода 25.02.-28.02.2019г. на МИ – МВР, клиника по урология – конкремент в ляв бъбрек.

В допълнителна СМЕ по писмени данни във връзка с внох дело № 5329/ 2018г. на СГС, НО, 7 състав се сочи, че здравословното състояние на ищеца е неинсулинозависим захарен диабет, диабетна полиневропатия, хронична обструктивна белодробна болест, артериална хипертония, перипелвикална киста в ляво, паренхимна киста в десния бъбрек.

Според заключение на СМЕ от 27.09.2018г. заболяванията, от които страда В., не препятстват престоя му в следствия арест.

С Експертно решение № 2628 от 167 зас. на 6.11.2018г. на ТЕЛК при IV-та МБАЛ С. ЕАД на ищеца е определена оценка на работоспособността 30 % ТНР при водеща диагноза неинсулинозависим захарен диабет.

В периода 10.09.2018г. – 3.10.2018г. ищецът е лекуван във вътрешното отделение на СБАЛЛС с диагноза артериална хипертония II-III степен, захарен диабет II тип, ДПП. Алергичен конюнктивит. В частта „обсъждане“ на епикризата е посочено, че болният се дехоспитализира в добро общо състояние с препоръка да остане на поддържащо лечение при ограничаване на рисковите фактори. За диспансерно наблюдение от лекар по местопребиваване.

От вписванията в амбулаторния журнал е видно, че на 7.02.2019г. В. е посетил амбулаторията за превръзка, на следващия ден, на 12.02.2019г., на 14.02.2019г. с диагноза изгаряне на лява предмишница, като на 14.02.2019г. е констатирана и остра вирусна инфекция, изписан е Б.; на 15.02.2019г. на В. е направена превръзка; Посещение е регистрирано и на 20.02.2019г., 21.02.2019г. по повод изгарянето на лява предмишница, на 21.02.2019г. му е измерена телесна температура 38,3 градуса, направена му е превръзка, изписан му е О., Парацетамол и витамин Б комплекс. На 17.04.2019г., на 22.04.2019г., на 2.05.2019г. ищецът отново е посетил амбулаторията по повод изгаряне на лява предмишница. На 18.05.2019г. В. е имал оплаквания с оглед артериалната си хипертония /л.218 от делото/ и са му предписани медикаменти. На 7.06.2019г. при преглед от лекар е констатирана рана на ляво ходило от ухапване от дървеници; така и на 12.06.2019г.

С дата 13.02.2019г. е вписването на амбулаторния журнал за измерени стойности на

артериалното налягане на В. и за алергичен дерматит; на 21.02.2019г. е констатирана телесна температура 38,2 градуса и са предписани медикаменти, сред които витамин Ц, аналгин, парацетамол. На 19.03.2019г. му е измерено артериалното налягане и са му предписани темпалгин и бусколизин. На 13.04.2019г. поради високи стойности на артериалното налягане са му предписани 5 медикамента /л.257/. На 16.04.2019г. е посетил центъра за превръзка, на 26.04.2019г. се оплакал от артериална хипертония и са му предписани медикаменти. На 29.04.2019г. са му предписани лекарства /л.269/, така и на 10.05.2019г. На 6.09.2019г. се оплакал от артериална хипертония, зъбобол и са му предписани медикаменти; на 8.09.2019г. и на 15.09.2019г. също е посетил амбулаторията със сходни оплаквания.

В останалата част /л.223-248/ извадката от амбулаторния журнал е неотнормима към спора предвид исковия период. Същото се отнася и до писмените доказателства, касаещи престоя на ищеца в ареста на [улица]/л.276 -364/.

Според писмо рег. № 2150/ 13.04.2020г. на началника на Затвора С. ищецът е депозирал сигнал-заявление рег. № 7476/ 16.12.2019г. до администрацията на Затвора С., във връзка с който е изготвена докладна записка на НС СДВР за закупуване на нов отоплителен уред. На отговорника на компютърната зала своевременно е отпуснат маслен радиатор за поддържане на нормална температура за протичане на учебния процес.

В медицинска справка, съставена на 2.07.2020г. от д-р А., лекар-ординатор в МЦ при Затвора С., се сочи, че В. е със захарен диабет 2 тип, компенсирани с диета и артериална хипертония I степен. Имал е и алергичен конюнктивит с изяви при пролетен цъфтеж. В изпълнение на последната постановена спрямо него присъда се намира в Затвора С. от 22.11.2018г. Преди това, на 6.11.2018г. е представен на ТЕЛК, където му е определена 30 % трайно намалена работоспособност. На 20.12.2018г. е консултиран от УНГ специалист, констатирал девиация на носната преграда.

От 25.02.2019г. до 28.02.2019г. е лекуван в Урологичната клиника на МИ – МВР по повод БКБ. К. в левия бъбрек. Киста в левия бъбрек. Препоръчано е консервативно лечение и наблюдение.

На 9.04.2019г. по повод оплаквания от затруднено дишане е правена рентгенография на бял дроб без данни за активни процеси в паренхимата.

На 18.06.2019г. е направена консултация с дерматолог – Дг: Дерматит – дадена е консервативна терапия.

На 30.10.2019г. е консултиран от ортопед по повод оплаквания от болки в ръката. Дг: Артроза – дадено е консервативно лечение и е насочен за физиотерапия, която провежда в СБАЛЛС С..

През 2019г. – 2020г. неколкостранно са му правени изследвания на кръвна захар и глик. Хб., които са били малко над нормата. През цялото време е бил на диабетна диета, но медикаменти е приемал нередовно. На 31.12.2019г. е направена нова рентгенография по повод кашлица и затруднено дишане – без данни за пневмония, бронхит и бронхиална астма. Не е лекуван в болница по повод белодробно заболяване. В обобщение, здравословното му състояние е добро с изключение на заболявания, които се дължат на предразположение, но въпреки наличието им те са овладяни и не са претърпели сериозно развитие до влошаване и инвалидизация.

Според справка „вътрешни промени“ – движение на лишени от свобода извън Затвора С. на 25.02.2019г. ищецът е транспортиран до МВР Болница, обратно към затвора на 28.02.2019г.

Според докладна записка от 22.07.2020г. на директора на МЦ при Затвора С. през м. януари и февруари 2020г. ищецът не е посещавал стоматолога при Затвора С., респ. не е регистриран в амбулаторните журналы.

В докладна записка с дата 24.07.2020г. организатор по труда при Затвора С. сочи, че въз основа на присъствените списъци на посещаващите курс „Компютърна грамотност“ и докладни записки на ИСДВР на Храбър В. за периода от м.11.2018г. до м.март 2020г. са зачетени

за м.01.2019г. – 2 работни дни /19 часа в курса/

за м.02.2019г. – 2 работни дни /12 часа в курса/

м.03.2019г. – 2 работни дни /17 часа в курса/

м.04.2019г. – 3 работни дни /20 часа в курса/

м.05.2019г. – 2 работни дни /15 часа в курса/

м.07.2019г. – 3 работни дни /22 часа в курса/

м.08.2019г. – 3 работни дни /20 часа в курса/

м.09.2019г. – 2 работни дни /16 часа в курса/

м.10.2019г. – 3 работни дни / 21 часа в курса/

м.11.2019г. – 2 работни дни /18 часа в курса/

м.12.2019г. -1 работен ден /10 часа в курса/

м.01.2020г. – 2 работни дни /15 часа в курса/

Продължителността на курса е един астрономически час.

Е. И. Г., лишен от свобода, разпитан в съдебно заседание на 20.10.2020г., споделя, че познава ищеца от 29.09.2019г., от когото, в продължение на 10 месеца, е настанен съвместно с него в едно спално помещение, в което условията са „неописуеми“. Описва килията като „пещерата на А.“. В помещението има хлебарки, дървеници и плъхове с големината на котки. Таванът му е от найлон. През зимата не може да се стопли, а през летните месеци е горещо. Топла вода в помещението има едва от два месеца. Килията е много тясна, в нея са настанени 7-8 души и едва се събират. Когато се ползва тоалетната, разминаването е невъзможно. В. страда от диабет.

Н. Й. Б., настанен заедно с ищеца в килия № 14 на Затвора С., разпитан в същото съдебно заседание, споделя, че тя е много тясна, мебелирана с двуетажни легла /“вишки“/, между които се минава трудно – ако един или двама се разхождат в помещението, останалите трябва да са по леглата. Невъзможно е да се спазва хигиена в килията, тъй като подът постоянно се рони. Тоалетната се използва и за склад за продукти. В килията е неосветено и няма нормална възможност за четене. Помещението е пълно с хлебарки и дървеници, свидетелят пояснява, че лично е имал алергични реакции. Ищецът преживял много труден период с много тежки пристъпи на силна кашлица. Свидателят дори се опасявал за живота му, многократно му помагал с различни медикаменти. В. нееднократно подавал писмени искания да му се приготвя храна без мазнини и сол. От мръсотията в помещението свидетелят получил много сериозно замърсяване на лявото око. Б. сочи, че многократно В. е посещаван от медицински екип извън работното време на медицинския център. В компютърния клуб няма отопление. Това се отнася за всички помещения за общо ползване в затвора.

Показанията на свидетелите са подробни, последователни, логични и кореспондират с писмените доказателства по делото досежно условията в помещението, в компютърния клуб, както и досежно здравословното състояние на ищеца, отразено в медицинската документация. Точно и последователно те споделят непосредствените

си възприятия относно условията, в които се е намирал В. и неговото здравословно състояние през исковите периоди. Поради това, а и с оглед отсъствието на данни Г. и Б. да се намират в съдебни спорове с ответника, съдът не намира основания да не цени показанията им.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Предявените осъдителни иски са процесуално допустими – предявени са от активно легитимирана страна, която твърди, че е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в психически, физически и здравословен тормоз, стрес от зарази и неблагоприятни последици за здравето, влошаване на здравословното състояние, причинени от незаконосъобразни бездействия на служителите на ответника, изразяващи се в неосигуряване на нормални битови и хигиенни условия в помещение № 14 и липса на адекватни медицински грижи във връзка със заболяванията на В., неосигуряване на отопление в компютърния клуб, а именно: пренаселеност на помещението, лоши битови условия в него – течащ таван, липса на достатъчно отопление, на достъп до външна светлина, недостатъчно изкуствено осветление, режим на електроподаването, липса на топла вода, компрометирано/липсващо подово покритие, недостатъчна дезинсекция и дератизация, неосигуряване на облекло, отказано свиждане със съпругата му през м.03.2019г., сърдечни кризи, отказ на лечение от стоматолог, новопридобити заболявания астма и пневмония.

В съответствие с нормата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Тъй като имуществената отговорност по ЗИНЗС е обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността.

Фактическият състав на предявените иски с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС в разглеждания случай (с оглед фактическите твърдения на ищеца) включва в кумулативна даденост:

1. наличие на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС;
2. наличие на причинени на ищеца неимуществени вреди, състоящи се в психически, физически и здравословен тормоз, стрес от зарази и неблагоприятни последици за здравето, чувство на унижение и психическа репресия, страх за живота и здравето му;
3. причинна връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат;
4. размера на причинените вреди.

Деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл. 154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на осъществено нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл.284, ал.1 ЗИНЗС. Доказването на настъпването на неимуществени вреди, за които нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС е въвела оборима презумпция, не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно. Тази оборима презумпция според настоящия съдебен състав се

простира и върху третия елемент на фактическия състав на деликтната отговорност – причинна връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилia вредоносен резултат и това е така, доколкото нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС изисква доказване единствено на нарушение на чл.3 ЗИНЗС, за да се приеме настъпването на неимуществени вреди от това нарушение – „в случаите по ал. 1 настъпването на имуществените вреди се предполага до доказване на противното“.

В съответствие с чл.3, ал.1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Ал.2 на същата норма предвижда, че за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Поддържаните от ищеца правопораждащи отговорността на ответника юридически факти попадат в хипотезата на чл. 3, ал.2 ЗИНЗС

Относно първия иск – за обезщетяване на неимуществени вреди, причинени на ищеца в периода 20.03.2019г. – 7.01.2020г. от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника, изразяващо се в неосигуряване на нормални битови условия – пренаселеност на помещението, течащ таван, липса на отопление, на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца/, недостатъчно изкуствено осветление, режим на електроснабдяването, липса на топла вода, на подово покритие в килията, недостатъчна дезинсекция и дератизация, неосигуряване на облекло, отказано свиждане със съпругата на ищеца през м.март 2019г.:

Свидетелските показания, които няма основание да не бъдат ценени в тази им част, установиха, че килия № 14, в която се е намирал ищецът в исковия период, е пренаселена. Нейната площ, сочи исдвр Ч. в справките си от 19.02.2020г. и от 9.07.2020г., е 23,85 кв. метра, в която се включва и повърхнината на сервизното помещение – 2 кв. метра и е предназначена за 6 души. Това означава, че на всеки от тях е отредена по около 3,5 кв. метра жилищна площ /без да се държи сметка за пространството, заемано от леглата/, което очертава недостиг на такава съобразно стандарта, установен в чл.43, ал.4 ЗИНЗС. Неслучайно водещото оплакване в исковата молба е именно от пренаселеност на помещението и същото се установява по несъмнен начин от показанията на свидетелите Г. и Б.. От значение за спора е и пропускът на ответника да посочи доказателства за параметрите на прозорците на килията с оглед преценка достатъчно ли светлина достига до вътрешността ѝ. Самата пренаселеност на помещението сочи на недостатъчна естествена вентилация и оскъдна дневна светлина за всеки осъден/ задържан. А основният ремонт на килиите от групата, извършван в периода м.02-м.07.2020г. е не само индичия, а доказателство за необходимостта от такъв и подкрепя споделеното от Б., че подът на килията

постоянно се рони и е негоден за хигиенизиране. Последното действително е в тежест на лишените от свобода, но едва ли би могло да се извърши при компрометирано или липсващо подово покритие, подлежащо на почистване с осигуряваните от администрацията на затвора препарати.

Опровергава се от свидетелските показания и записаното в справките на исдвр Ч., че в санитарните възли на помещенията в 11-та група е осигурена постоянно течаща топла и студена вода. Че това е така по отношение на топлата вода едва отскоро /около 2 месеца преди осз на 20.10.2020г./, са категорични в показанията си Г. и Б..

Установи се наред с изложеното, че въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция, дезинсекция и дератизация /протоколи от 30.01.2019г., 28.03.2019г., 29.05.2019г., 30.07.2019г., 19.08.2019г., 23.08.2019г., 26.08.2019г., 02.09.2019г., 09.09.2019г. и 5.11.2019г., сочещи, че такава е извършвана веднъж на два месеца, но и по-често през летния период/, същите не са били достатъчно ефективни и ефикасни с оглед установеното от св. Г. и Б. наличие на хлебарки и дървеници, които причиняват ухапвания. В тази насока е и вписването в амбулаторния журнал на медицинския център при Затвора С., че на 7.06.2019г. и на 12.06.2019г. при преглед от лекар е констатирана рана на ляво ходило от ухапване от дървеници. Съдът намира за частично неизпълнено от ответника изискването за хуманно и неунизително отношение, обективизирано чрез ненадлежно осигуряване на изискванията за благоприятни санитарно-битови условия.

По силата на чл.84, ал.2, т.3 ЗИНЗС лишените от свобода, които нямат собствени дрехи и обувки, имат право на безплатно облекло и обувки, подходящи за съответния сезон, по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието. Като фактическо основание на предявения иск непредоставянето на облекло и обувки е въведено от В. с молба-уточнение от 21.02.2020г. Но той не твърди, че не разполага със собствени дрехи и обувки, което би обусловило правото му да се ползва от безплатни такива. Данни в тази насока не съдържат и показанията на двамата свидетели – никой от тях не сочи В. да не разполага с облекло и обувки. Поради това съдът приема, че не е установено бездействие на затворническата администрация по чл.84, ал.2, т.3 ЗИНЗС.

Не се установи и друго твърдение на В. – че през м.03.2019г. е отказано свиждане със съпругата му А., която не е уведомена, че ищецът се намира в лечебно заведение. Действително, разпоредбата на чл.86, ал.1, т.2 ЗИНЗС регламентира правото на лишените от свобода на свиждания не по-малко от два пъти месечно. На това тяхно право съответства корелативното задължение на затворническата администрация да осигури възможност за провеждане на такова. Ищецът не посочи доказателства за непроведено по вина на служител на ГДИН свиждане със съпругата му през м.март 2019г., поради което съдът приема, че и това нарушение по чл.3 ЗИНЗС не е установено по несъмнен начин.

При този анализ съдът приема, че искът е частично основателен и ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са резултат от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унизително отношение. Несъмнено пренаселеността на килиите, недостатъчното тяхно осветление, лошото тяхно състояние

/ронещо се подово покритие/, недостатъчното обезпаразитяване са от естество да причинят емоционален стрес, безпокойство, чувство на унижение и безизходица – неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Законодателят приема, че поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Ноторно известно е, че пренаселеността, недостатъчната дезинсекция и наличието на дървеници кореспондират на понятието „нечовешко“ и „унизително“ отношение, като превишават целите на изтърпяване на наказанието. Налице е причинна връзка между частичното бездействие и неимуществените вреди. Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породи у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство.

В практиката на ВКС по приложението на чл.2 ЗОДОВ е възприето разбирането, че „ищецът по иск с правно основание чл.2 ЗОДОВ може да претендира обезщетение за обичайните неимуществени вреди от незаконно наказателно преследване, без да ги описва подробно в исковата молба. Тогава не са нужни формални, външни доказателства за установяване на тези обичайки вреди, тъй като те настъпват винаги в резултат от наказателното производство. В този случай размерът на обезщетението следва да се определи според стандарта на живот, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия. Когато ищецът претендира вреди над обичайните, които са обусловени от конкретни, специфични обстоятелства, той следва да ги посочи в исковата молба и безспорно да ги докаже. Съдът на свой ред трябва да се мотивира защо присъжда обезщетение над обичайния размер. В този смисъл е приложимата практика на ВКС, отразена в решение № 480 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г. на IV Г. О. на ВКС и № 165 от 16.06.2015 г. по гр. д. № 288/2015 г. на Трето ГО на ВКС.

Размерът на дължимото обезщетение следва да бъде определен в съответствие с чл.52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне на паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който частично незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане на икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото „Н. и други срещу България“, съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията на справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл.41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 ЕКПЧОС, като

най-важния фактор за оценка на претърпените вреди.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл.3, ал.1 вр. ал.2 ЗИНЗС; периода на исковата претенция /времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство – малко повече от 9 месеца/; предвид характера и невисокия интензитет на породените негативни вътрешни изживявания и при прилагане на чл.284, ал.2 ЗИНЗС съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 950 лв., заедно със законната лихва от датата на исковата молба, от когато ответникът се счита за поканен – чл.84 ЗЗД. В останалата част над 950 лв. до общия предявен размер от 50 000 лв. искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

Предвид частичната основателността на главния иск, основателна е акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава единствено върху уважения размера на главницата от 950 лева за периода 7.01.2020г. до окончателното изплащане на дължимото.

Относно втория иск: за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 30 000 лв. за периода 01.01.2019г. – 07.01.2020г. поради липса на адекватни медицински грижи във връзка със заболяванията на В. - сърдечни кризи, страх, чувство на несигурност, отказ на лечение от стоматолог, незаконосъобразно бездействие на служители при ответника да осигурят отопление по време на занятия в компютърната зала, в резултат на което ищецът заболял от астма и пневмония.

Здравословното състояние на ищеца към началото на исковия период се установява от Експертно решение на ТЕЛК при IV-та МБАЛ С. ЕАД с дата 6.11.2018г., с което му е определена трайно намалена работоспособност 30% при водеща диагноза неинсулинозависим захарен диабет, общо заболяване захарен диабет тип II. Диабетна полиневропатия с противопоказания тежък физически труд, простудни фактори, нощен труд. Че ищецът страда и от артериална хипертония, свидетелства епикризата за престоя му в СБАЛЛС в периода 10.09.2018г. – 3.10.2018г., когато е лекуван и от алергичен конюнктивит. Вписванията в амбулаторния журнал сочат, че е третирано изгаряне на лява предмишница /м.02. – м.04.2019г./, на 21.02.2019г. е бил с висока температура и му е предоставен антибиотикът О., както и Парацетамол и витамин Б комплекс. Оплаквания от повишено кръвно налягане В. е имал на 13.04.2019г., на 18.05.2019г. и през м.09.2019г., на 6.09.2019г. е страдал и от зъбобол. В периода 25-28.02.2019г. ищецът е лекуван в Урологичната клиника на МИ – МВР поради конкремент и киста в левия бъбрек. По повод оплаквания от затруднено дишане на 9.04.2019г. е направена рентгенография на бял дроб без данни за активни процеси в паренхима.

Медицинската документация, приета по делото, обобщена в изготвени от директора на медицинския център в Затвора С. и от лекар-ординатор в същия център справки, установява положени от администрацията на затвора С. медицински грижи както по отношение на заболяванията, от които страда В. /захарен диабет, артериална хипертония/ преди началото на исковия период, така и по повод конкретни негови здравословни оплаквания. Не се установява той да е бил в състояние на неотложна необходимост от медицинска

помощ/консултация, която да не му е оказана. В тази насока съдът цени и показанията на св. Б., който е категоричен, че ищецът е посещаван в килията от медицински специалисти извън работното време на медицинския център. От показанията на цитирания свидетел, ценени в съвкупност с докладна записка на исдвр Г., сочеща, че калориферът в компютърния клуб е изгорял, съдът приема за установено, че студентите месеци от исковия период /20.03.2019г. – 7.01.2020г./ помещението, в което са провеждани заниманията на компютърния клуб, посещаван от В. в часовете, указани в докладна записка от 24.07.2020г. на организатор по труда в Затвора С., не е отоплявано. Това обстоятелство контрастира с противоположанията, посочени в ЕР на ТЕЛК, конкретно простудни фактори.

Въз основа на изложеното съдът приема за недоказано бездействие на администрацията на затвора С. да осигури на В. съответстващи на неговото здравословно състояние медицински грижи. Установи се, че той е лекуван във външно лечебно заведение /МИ при МВР/, че е посещавал често медицинския център, където е лекуван според потвърдените при преглед симптоми и дори че е посещаван от медицински специалист извън работното време на медицинския център, респ. по спешност. Установи се обаче второто сочено от ищецът бездействие – да се осигурят нормални условия - достатъчно отопление за провеждане на заниманията в компютърния клуб. Съдът приема, че бездействието е частично, защото може да се отнесе само за студентите месеци от исковия период. Липсата на отопление в соченото помещение според настоящия съдебен състав доказва нарушение на чл. 3 ЗИНЗС. Бездействието на ответника да осигури отопление в компютърния клуб според съда уронва човешкото достойнство на ищеца и поражда чувство на малоценност, като не съответстват на медицински противоположания за неговото здравословно състояние.

Като съобрази сравнително краткия период, в който ищецът е търпял неимуществени вреди от липсата на отопление в компютърния клуб /в периода 20.03.2019г. – 7.01.2020г. студентите месеци са малко повече от 4, съдът намира, че сумата от 300 лева справедливо ще обезщети претърпените от В. неприятни изживявания, като искът за разликата до пълния предявен размер от 30000 лева следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Предвид частичната основателността на главния иск, основателна е акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава единствено върху уважения размера на главницата от 300 лева за периода 7.01.2020г. до окончателното изплащане на дължимото.

По силата на чл.286, ал.2 ЗИНЗС разноските в производството се присъждат на ответника единствено ако искът бъде изцяло отхвърлен. Касае се за специална норма, дерогираща общото правило на чл.78, ал.8 ГПК вр. чл.144 АПК и чл.143 АПК /опр. по адм. дело № 13715/ 2018г. на ВАС/. С оглед на изложеното независимо от частичното отхвърляне на всеки от исковете искането на ответника за присъждане на разноски е неоснователно.

По изложените съображения Административен съд София-град, I отделение, 15 състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА, по иск с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Храбър Л. В., изтърпяващ наказание в Затвора С., обезщетение за неимуществени вреди в размер на 950 /деветстотин и петдесет/ лв. за периода 20.03.2019г. – 7.01.2020г. от поставянето му в нечовешки условия в Затвора С., 11 група, килия № 14 – пренаселеност на помещението, течащ таван, липса на отопление, на достъп до външна светлина /монтирана предпазна ламарина на прозореца, която затваря достъпа/, недостатъчно изкуствено осветление, режим на електроподаването, липса на топла вода, килията е без подово покритие, недостатъчна дезинсекция и дератизация, заедно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на дължимото, като ОТХВЪРЛЯ иска в частта над 950 лв. до 50 000 лв.

ОСЪЖДА, по иск с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Храбър Л. В., изтърпяващ наказание в Затвора С. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 300 /триста/ лв. за периода 01.01.2019г. – 07.01.2020г. поради незаконосъобразно бездействие на служители при ответника да осигурят отопление по време на занятия в компютърната зала, заедно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на дължимото, като ОТХВЪРЛЯ иска в частта над 300 лв. до 30 000 лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок, считано от съобщението и получаване на преписи от него от страните.

СЪДИЯ: